

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНІСТЬ

к.і.н., доцентка І.В. Савченко

Мета курсу - розкриття еволюції та питань гендерної рівності в органах публічної влади в країнах світу та Україні, висвітлення сучасних практик рішень гендерної рівності в сфері публічного управління

Гендерна рівність в органах державної влади: історичний досвід країн світу

Жінки та публічна влада в Україні: історичний огляд

Гендерна рівність в публічній владі: проблеми сучасності

Механізми та практики забезпечення гендерної рівності

СКІЛЬКИ ЖІНОК ПРАЦЮЄ В ПАРЛАМЕНТАХ СВІТУ

СЛОВО І ДІЛО

26,2% СТАНОВИТЬ РІВЕНЬ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЖІНОК У КРАЇНАХ, ЯКІ МАЮТЬ ГЕНДЕРНІ КВОТИ

ФАКТИЧНА КІЛЬКІСТЬ ПАРЛАМЕНТАРІВ

Китай	2975
Німеччина	709
Велика Британія	650
Італія	630
Єгипет	596
Туреччина	589
Франція	577
Індонезія	575
Ефіопія	547
Індія	543
Бразилія	513
ДР Конго	500
Мексика	500
Тайланд	500
В'єтнам	494
Алжир	462
Польща	460
Уганда	459
Судан	426
Україна	423
ПАР	397
Марокко	395

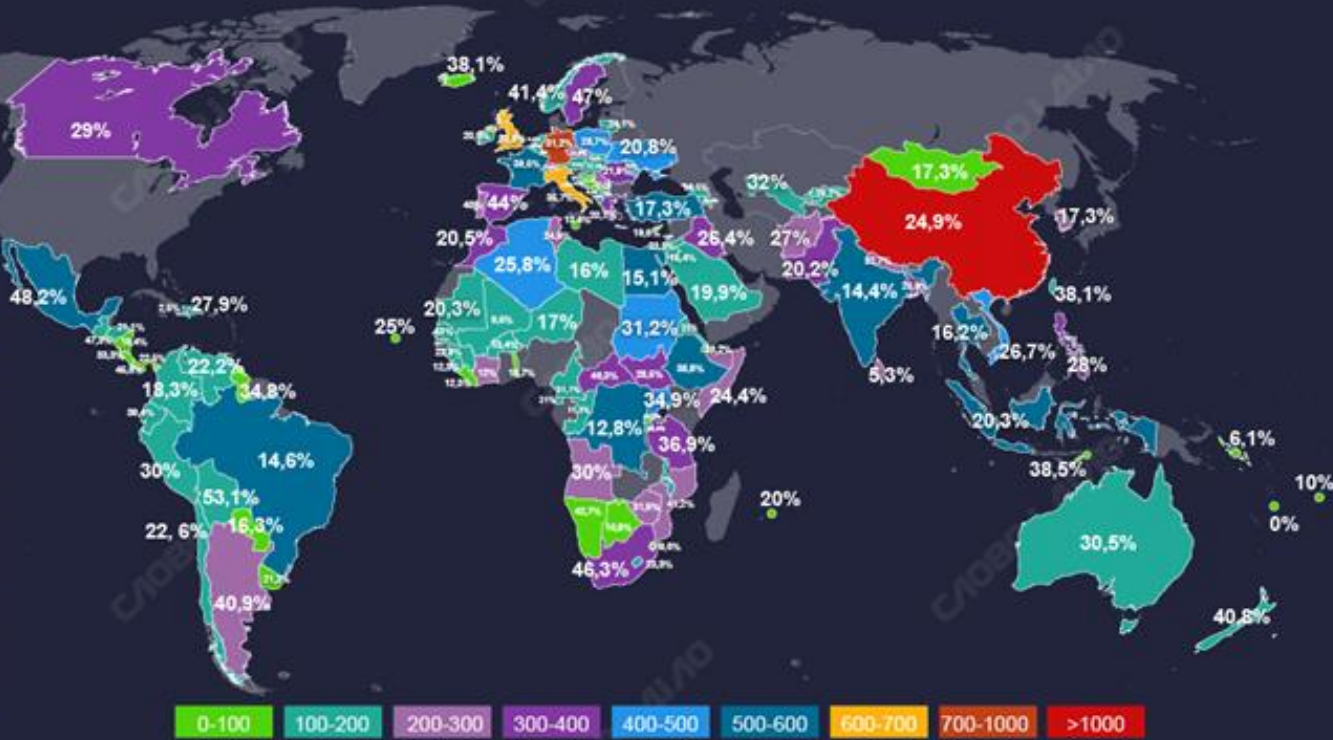
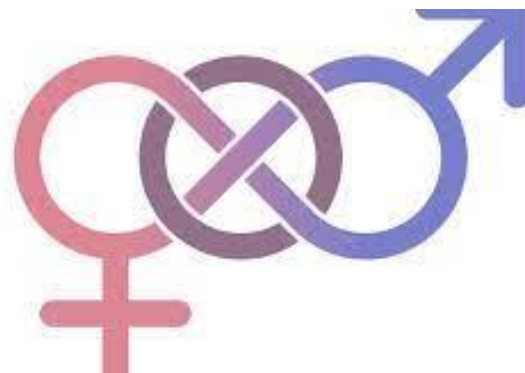

Figure 7: Women and men in leadership positions in political parties worldwide in 2012

Основні поняття курсу

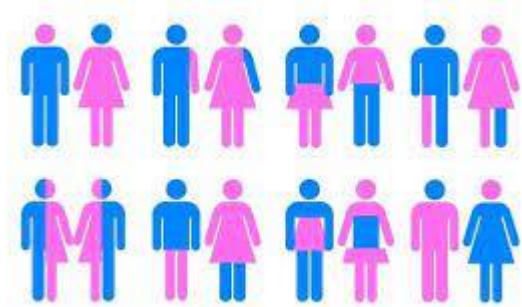
Гендер (*Gender*) – соціально-біологічна характеристика, через яку визначаються поняття “чоловік” і “жінка” (маскуліність і фемінність). На відміну від біологічної статі, гендер – це змодельована суспільством та підтримувана соціальними інститутами система цінностей, норм і характеристик чоловічої й жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей та стосунків жінок і чоловіків, набутих ними як особистостями в процесі соціалізації, що насамперед визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття й фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їх статі

Гендерна рівність – (*Gender equality*)

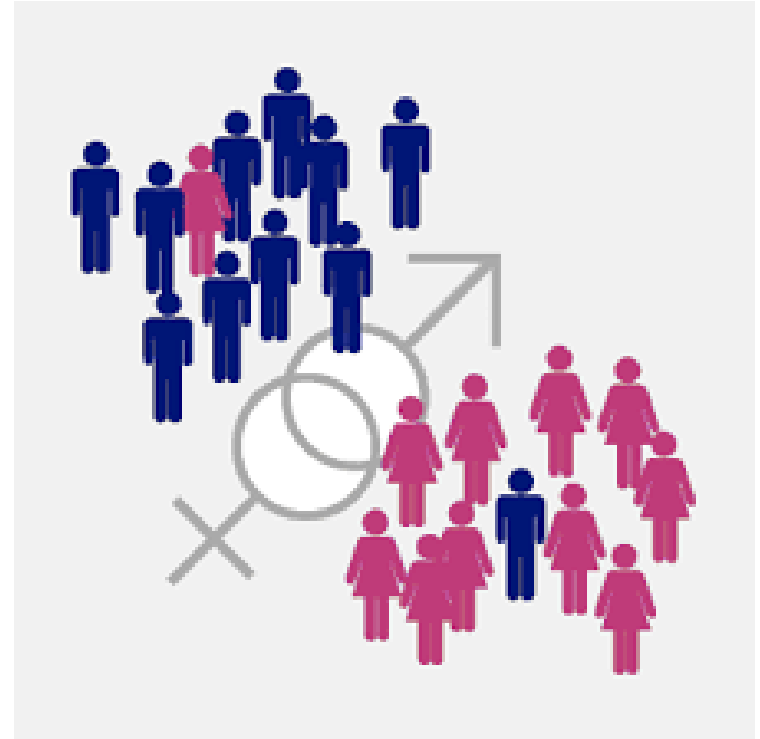
рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства

Рада Європи визначає гендерну рівність як рівний стан, незалежність, відповідальність і участь представників обох статей у всіх сферах суспільного та приватного життя

Гендерна асиметрія (*Gender asymmetry*) – непропорційна представленість соціальних і культурних ролей обох статей (а також уявлень про них) у різних сферах життя.

Джерелом, продукантом гендерної асиметрії є іноді державні структури, наприклад, у фундаменталістських країнах, де жінки позбавлені права брати участь у виборах, а в деяких випадках – права на освіту, участі в суспільному житті, роботу поза домом тощо. Але найчастіше джерело гендерної асиметрії – прихована дискримінація і патрі-архальні установки, що панують у суспільній свідомості, які є провідниками практичних дій.

Гендерні стереотипи (*Gender stereotypes/stereotyping*) – сформовані культурою узагальнені уявлення (переконання) про те, як поведуться чоловіки та жінки. Це один із видів соціальних стереотипів і зазвичай є стандартизованим, стійким, емоційно-насиченим, ціннісно-визначеним образом

- *гендерно-рольові стереотипи*
- *стереотипи гендерних рис*

ПУБЛІЧНА ВЛАДА

ВИСТУПАЄ В ДВОХ ОСНОВНИХ ФОРМАХ

- 1) державна влада,
- 2) влада місцевого самоврядування (муніципальна влада).

ОЗНАКИ

легітимність;

- відособленість апарату, що здійснює цю владу, від населення;
- об'єднання підвладних за територіальною ознакою;
- загальність, тобто охоплення владою всіх осіб на відповідній території;
- безперервність функціонування (за наявності окремих тимчасових органів);
- універсальність, тобто спрямованість на вирішення усіх справ суспільного значення;
- обов'язковість владних рішень для всіх суб'єктів на відповідній території;
- функціонування у правових формах (нормотворчій, установчій, правозастосовчій, контрольній та інтерпретаційній), тобто діяльність за законодавчо встановленою процедурою і оформлення владних рішень правовими актами;
- можливість використання передбачених законодавством засобів примусу для реалізації своїх рішень;
- право встановлювати і стягувати загальнообов'язкові податки і збори з населення; самостійне формування бюджету

ДЕРЖАВНА ВЛАДА

- державний суверенітет,
- загальнодержавний масштаб дії, спрямованість на першочергове виконання загальнонаціональних потреб,
- постійний правовий зв'язок з населенням через інститут громадянства,
- наявність особливих органів – так званих «силових структур» (армія, суд, прокуратура, служба безпеки, органи виконання покарань та ін.).

МУНИЦІПАЛЬНА ВЛАДА

- її джерелом є народ, а первинним носієм – територіальна громада;
- – вона розповсюджується лише на територію адміністративно-територіальних одиниць (муніципій);
- – її органи діють від імені територіальної громади, а не народу чи держави;
- – матеріально-фінансову базу її органів складають комунальна (муніципальна) власність і місцевий (муніципальний) бюджет;
- – її органи пов'язані більш тісними зв'язками з населенням;

Жінки в теорії та практиці публічного управління: від замовчування до постановки питань та їх рішень

повна невидимість

обмежена видимість

видимість

СТАРОДАВНІЙ СВІТ

Публічна сфера не тільки існує без жінок, але і налаштована проти них.

Дане відношення було характерне не тільки для держав античної Греції, але і для Стародавнього Риму: жінка абсолютно підпорядковувалася домоволодарю за Законами XII таблиць (середина V століття до н. (43 р. до н. е. - 14 р. н. е.).

Андроцентризм – практика, свідомо або несвідомо, що розміщує чоловічу особу або чоловічу точку зору в центрі погляду на світ, його культуру та історію.

Середньовіччя та ранній новий час: продовження і оновлення

Христина Пізанська

«Книга про Град жіночий»

Єлизавета I,
королева Англії та
Ірландії

Новий час: протиріччя Просвітництва та революційного часу

- Жан-Жак Руссо
«Природне жіноче виховання»

- Олімпія де Гуж
«Декларація прав жінки і громадянки»

Ебігейль Адамс

Дружина Джона Адамса, другого Президента США

Мері Волтонскрафт

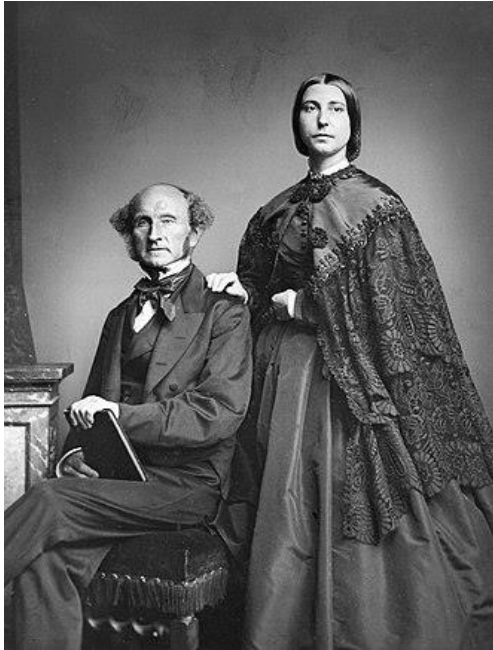

«Ми не будемо підкорюватись законам, в прийнятті яких ми не брали участі, і владі, яка не представляє наші інтереси»

ФЕМІНІЗМ (XIX-XX)

Суспільно-політичний рух, метою якого є надання жінкам всієї повноти громадянських прав

XIX століття: аргументи щодо виборчих прав жінок

- Джон Стюарт Мілль (1806 -1873) «Про підпорядкування жінки»

ПЕРША ХВИЛЯ ФЕМІНІЗМУ. СУФРАЖИЗМ

СУФРАЖИЗМ - правозахисний рух за виборчі права жінок
др. пол. XIX - поч. XX ст.

Початок організованого руху – 1848 р., прийняття
“Декларації почуттів”.

Актуалізовано питання: рівноправ'я жінок у відносинах
власності, в виборі професій, шлюбі. Очолили рух –
Елізабет Стентон, Лукреція Мотт. (США)

Еммелін Панкгерст
(Великобританія)

АРЕШТ ЕММЕЛІН ПАНКХЕРСТ

TORTURING WOMEN IN PRISON

VOTE AGAINST THE GOVERNMENT

Початок ХХ століття: комунізм та рівні права жінки

- Роза Люксембург та Клара Цеткін

Олександра Коллонтай

Емма Гольдман

- Анархо-фемінізм- синтез анархізму та фемінізму. Анархістки феміністичного спрямування виступають проти будь – якої влади, в тому числі державної та ієрархій.

Друга хвиля фемінізму

- Початок 60-ті рр. XX ст.
- 1961 р. в США за розпорядженням президента Кеннеді створено комісію з статусу жінок.
- Ідеологічне підґрунтя робота Симони де Бовуар «Друга стать»
- «Жінкою не народжуються, жінкою стають».

Друга половина ХХ ст. : феміністична модернізація політичної думки

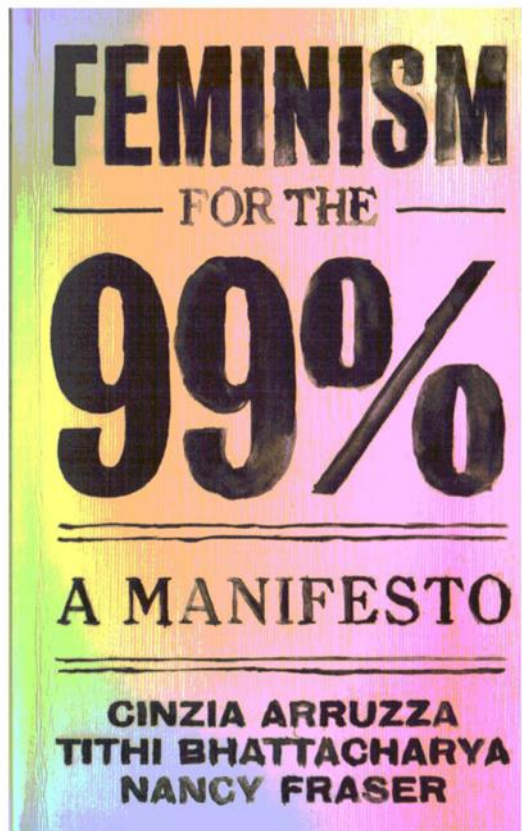
Теорія представництва

Теорія маргінальності

Інтерсекційність / інтерсекціональність — концепція про перетин різних дискримінацій, згідно з якою різні форми нерівності або пригнічення не існують окремо одна від одної та доповнюють і конструюють одна одну

Третій етап фемінізму: інтерсекційність

Чінтія
Аруцця

Ненсі
Фрейзер

Тіті
Бхаттачарья